

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes De Deo Homine, Sive De Incarnatione Filii Dei

Hurtado de Mendoza, Pedro

Antverpiae, 1634

Sectio XII. Primum argumentum contra necessitatem moralem Dei.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82720](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82720)

non minuit rectū dīctamē sapientie diuinæ, Deum tam esse independentem ab hac creatura, quā ab alijs: & omnes esse æquales quod attinet ad intrinsecum eius esse, ac bene esse. Hoc dictamen reddit æquales moraliter omnes actus liberos Deicirca creaturas. quia perfectio moralis est qua magis coniungimur Deo: Deus autem æquē sibi coniungitur odio ac amore creaturarum. Parum ergo interest maior inclinatio Dei, quia est ad bonum inutile ad intrinsecam Dei felicitatem: pertinet autem ad alienam; à qua videt se minimē pendere in bene esse.

SECTIO XII.

Primum argumentum contra necessitatem moralem Dei.

§.96. **E**xplicui imbecillitatem oppositæ sententiæ, nunc directē oppugnandę: Primum, quia, vt explicatur, non est necessitas moralis, sed physica. Dicunt sequi per locum intrinsecum, non fore Deum qui amatet minus bonum. Vnde coniuncta sunt hæc duo, *Deus amans melius bonum*: destructo autem amante melius bonum, destrueretur etiam Deus: vnde Deus est physice inseparabilis à meliori bono. Vnde arguo: Deus & melius bonum habent æqualem necessitatem in existendo: sed Deus habet necessitatem physicam: ergo & melius bonum. Maior ponitur ab oppositæ sententiæ auctoribus, & quidem deducitur necessariò ex sententiā S. Thomæ adducti §. 8. constituentis necessitatem moralem in physica necessitate ad effectum in commune cum libertate in particulari: ergo qui admittunt necessitatem moralem in Deo, admittent æqualem necessitatem in existendo inter Deum, & maius bonum. Minor est per se nota: consequentia autem est legitima.

§.97. Obijcies, non sequi ex necessitate morali necessitatem in existendo æqualem inter Deum, ac maius bonum: quia homo habet necessitatem moralem ad peccatum in cōmune, nisi gratia adiuetur; & per locum intrinsecum sequetur non esse hominem qui sine gratia vitaret peccata omnia. Respondeo, eandem esse rationem in Deo & in homine: admissa enim illa hypothesi non futurum hominem qui sine gratia non peccaret, peccatum in commune est homini physice necessarium: quia habet eandem necessitatem in existendo, quam habet homo. Vnde concluditur alterum è duobus; aut non sequi Deum non futurum, qui non operaretur melius, & Deum esse separabilem physice à meliori bono; aut Deum habere physicam necessitatem ad obiecta meliora. qui est error propositus §.21.

§.98. Confirmatur, hanc esse physicam necessitatem: quia aut Deus potest physice abstinere à meliori bono, sicuti physice potest abstinere ab hoc individuo: aut non potest physice abstinere ab amando meliori bono in communi magis quàm potest abstinere ab amando seipsum. si detur hoc secundū, iam constituitur physica necessitas: si autem detur primum, concluditur aperte non sequi non esse Deum qui non operaretur melius. quia voluntas Dei consideratur physice indifferens ad amandum, & non amandum meliorem creaturam.

Per Hurtado de Mendoza de Incarn. pars I.

ram: ita vt tam amor quàm non amor sint quasi liberi effectus voluntatis Dei orti ratione nostra à voluntate Dei, quasi in actu primo consideraretur indifferens ad vtrumque cum imitatione nostræ voluntatis, quæ in actu primo consideratur indifferens ad amorem liberum & non amorem. Sed ex compositione voluntatis liberæ cum vtriusque parte contradictionis non sequitur per locum intrinsecum, non fore agens illud quod talem compositionem faceret. v.g. Si homo habet physice liberum arbitrium ad vitanda omnia peccata sine gratia, non sequitur non fore hominem qui ea vitaret, quia tam cōmissio peccatorum quàm vitatio esset hominis liber effectus: effectus autem liber non destruit suam causam per locum intrinsecum, sed potius cum illa componitur: ergo eadem ratione non sequitur per locum intrinsecum, non fore Deum, qui non amaret meliora, quia tam amor, quàm non amor, meliorum esset liberè à voluntate Dei, quasi in causa ratione nostra.

§.99. Tandem, vt defenditur necessitas moralis, potest physica quoque defendi: quia omnia argumenta pro necessitate morali, premunt physicam eadem ratione. Secundò, quia libertas Dei in eligendis his creaturis potius quàm alijs, constitui potest cum necessitate physica ad eligendas meliores. Item omnia testimonia Scripturæ & Patrum, quibus exponitur omnia à Deo facta liberè & consilio, potuisse que Deum ab illis cessare, Deumque nobis fuisse benevolentissimum, possunt facile componi cum physica necessitate, ad effectus in communi, maximè si necessitas moralis explicetur per physicam connexionem Dei cum optimis creaturis.

§.100. Rogas, cur sit absurda necessitas physica ad creaturam in communi? Respondeo, quia tollit liberum arbitrium Dei circa viuensitatem creaturarum, nec illum constituit perfectè liberum. Secundò, quia adimit Deo liberalitatem, omnemque virtutem benefactricem in excellenti gradu. quia si Deus non potest non fieri homo, nec potest non mori, nec potest non redimere genus hominum: ergo Deus non commendat multum charitatem suam in genere humano. quamuis enim potuerit non assumere hanc indiuiduam humanitatem, & non creare hos homines indiuiduos, & illis non applicare auxilia efficacia, & hos numero non prædestinare: & quamuis his indiuiduis fuerit beneficus: at non propterea est liberalis. quia Incarnationem dedit necessariò, nec potuit non prædestinare multos. quæ minuunt liberalitatem.

§.101. Quod pater exemplo œconomi, cui herus præcipiat distribui bona inter egenos, ipse autem œconomus eligat hos potius quàm illos; erit quidem beneficus illis egenis quos elegit, quia potuit illis prætermisis, eligere alios: at minimè est liberalis, quia tenetur bona illa partiri: quod non est in eius potestate, quia non posset sine peccato illa non partiri. Demus, œconomum carere libertate ad violandum heri præceptum; an erit liberalis in partitione bonorum, quæ nullo pacto retinere potest? Est ergo liberalitas virtus distribuens ingentia bona, quæ possent non distribui: electio autem horum indiuiduorum præ alijs non est liberalitas, sed benevolentia in hos potius, quàm in illos. Si quis esset fatali necessitate adstrictus ad

*S. Thom.
2. 1. art. 2.*

erogandum argenti talentum egentibus; esset tamen illi liberum eligere alterum è duobus talentis, & alterum è duobus egenis; is si se iactaret liberalem, quòd elegerit hoc numero talentum huic numero egeno, nonne irrideretur? Quasi verò in electione huius præ alio colluceret honestas aliqua pertinens ad liberalitatem.

SECTIO XIII.

Secundum argumentum contra necessitatem eandem.

§. 102. **S**ecundum argumentum est, quia in Deo est inaudita necessitas moralis, cuius adhuc nullus meminit Patrum, aut Theologorum. Necessitas enim Dei in amando est bipartita apud omnes Theologos: in antecedentem, & subsequentem, siue ex suppositione: neutram diuisere Theologi in physicam & moralem; sed vtramque admittunt esse physicam: è quibus antecedens non relinquit liberum arbitrium ad ea ad quæ est necessitas: altera non solum relinquit, sed supponit liberum arbitrium iam exercitum; propterea vocatur necessitas consequens, est que necessitas secundum quid, & absolute libertas.

§. 103. Necessitas moralis est cum imperfectione, nec sequitur intrinseca principia nature, nec hominem aut angelum secundum se: sed cum aliquo euentu accidentario, vt dixi §. 11. Quia in homine necessitas moralis ad peccandum oritur ex imperfectione, quia liberum arbitrium non potest physicè sine gratia vitare omnia peccata, vt constat ex §. 8. in quadam sententia. vel est infallibilis connexio & frequentissima peccati cum arbitrio sine gratia propter difficultatem attendendi, & resistendi appetitui, & eius illecebris propter diuisionem spiritus & carnis: quæ arguunt imperfectionem in intellectu parum considerato & tracto apprehensione vehementi sensilis obiecti. quæ non possunt sine absurdo in Deo considerari.

§. 104. Item est moraliter impossibile, vt sanus se præcipitem agat sine vrgenti occasione: quia nullus nisi ad vitanda damna saltem in apprehensione grania, eliget mortem, acerbolque dolores. Item homo potest à Deo instrui talibus auxilijs, & cognitione æternorum cruciatuum, felicitatis æternæ, separationis à Deo, & id genus alia, vt eligat millies mortem obire potius, quàm vel leuissimè Deum offendere, aut ab eius voluntate in minutissimo consilio separari: ob quod Beatus tam est adstrictus maiori beneplacito Dei, vt illi physicè aut moraliter repugnet ab eo diuelli. An Deus tantum pendet à creaturis, quantum homo à Deo: aut eius voluntas tantum pendet in honestate à meliori obiecto creato, quantum homo à maiori beneplacito Dei: aut creatura melior tam erit regula diuinæ voluntatis, quàm humanæ diuinæ?

§. 105. Dices, Deum tam esse sui amantem, vt ægerimè possit diuelli à maiori sua gloria. Contrà primū: Si diuelleretur, sequeretur aliquid absurdi: an non sequeretur? Si sequeretur: ergo Deus physicè non potest illud facere. Huc enim facit Anselmus l. 1. c. 10. *Sicut enim (inquit) in Deo quantumlibet paruum inconueniens sequitur impossibilitas, ita quantumlibet paruum rationem, nisi ma-*

iori vincatur, sequitur necessitas. Censuit igitur Anselmus, Deum tam necessariò sequi rationem, nisi vincatur alia maiori, quàm necessariò vitat absurda: hæc autem vitat necessitate physica, quia in eius amore non est locus absurdo: ergo Deus necessitate physica sequitur quod melius est. Si autem nullum sequitur absurdum, ergo Deus nulla necessitate id facit: quia potentia expedita est: nec ex parte obiecti est absurditas, sed conuenientia. Vnde igitur orietur tanta difficultas, vt afferat necessitatem moralem?

§. 106. Tandem modus constituendi eam necessitatem, est omnino proprius necessitatis physice: tum quia oritur ex Deo secundum se, quod §. 5. ostendi ex S. Thoma, conuenire physice necessitati; tum etiam, quia constituitur hæc voluntas Dei de obiecto meliori tam necessaria in eo amando, quàm Deus in existendo.

SECTIO XIV.

In Deo nulla est necessitas ad Incarnationem aut creaturam aliquam.

§. 107. **A**sferendum ergo, Deum tam liberum esse in Incarnatione, & quauis creatura producenda, vt potuerit eam non producere, idque tam facilè, vt sine vlla specie difficultatis potuerit abstinere à creatione omnium creaturarum, quàm ego possum abstinere ab obiecto, quod apprehendo mihi esse omnino inutile. Et quemadmodum opposita sententia negat Deo omnem necessitatem physicam & moralem in eligendo alterum è duobus indiuiduis æqualibus, ita ego eandem constituo in creatione omnium creaturarum. Authores adduxi sect. 6. & 7.

SVBSECTIO I.

Cuiusdam viri docti probatio.

§. 108. **V**tr quidam doctus, & ingenio acris, vt prober Deum esse liberum in creatione omnium creaturarum, ponit Primū, Deum semper operari melius priuatiuè: id est, non potest non operari nisi illud, quo nihil ipsi melius est. Est autem melius Deo id ex quo capit voluptatem maiorem: priuatiuè autem melius est Deo id ex quo tantam capit voluptatem, vt ex alio non possit capere maiorem. Ponit Secundò, Deum nihil creatum amare, nisi propter se ipsum amatum, ob quod omnis amor circa creaturas est in specie maximæ perfectionis: quia omnes sunt in specie amoris Dei. Tertiò ponit, omnia obiecta creata, & eorum carentiam esse Deo æqualiter bona, quia tam ex creaturis, quàm ex earum carentia Deus capit voluptatem æqualem. Ex creaturis, quia illarum bonitas ipsi placet: ex carentia verò, quia videt ex illa nihil sibi mali contingere. si enim totum hunc mundum, & omnes possibiles præterisset, videret se tam beatum esse atque felicem sine mundo, ac cum illo. Vnde probat Dei libertatem in producendis omnibus creaturis, quia omnis actus Dei est physicè æqualiter perfectus circa creaturas, & earum carentiam. ita omnis actus Dei est in specie morali perfectissima: in indiuiduo autem

omnes